

Carl Alfred Bock, eventyrer og oppdagelsesreisende. Bildet er tatt i 1882, etter at han hadde fått St. Olavs ordenens ridderkors.

Farlig ferd til Orienten

Carl Alfred Bock fra Kristiansand . . . Norge, var ingen Columbus. Men hans dristige ferder til Borneos, Sumatras og Bakindias indre, til hodejegernes og kongen av Siams hemmelighetsfulle riker, innbrakte ham meget høy anerkjennelse fra bl.a. konger, keiser og tsar . . .

Av Idar Kristiansen

Mens jeg gikk omkring ute på tempelplassen møtte jeg to siamesiske «kooliss», som på noen bambusrør bar det døde legemet av en fattig stakkar eller kanskje en forbryter. Etter dem fulgte et dusin siamesere, hvorav halvparten var prester. De som bar liket og den tjenstgjørende presten syntes å være de eneste som hadde noen interesse i den siste scene av den ukjente avdødes historie. Men høyt oppe i luften svevet en flokk fugler – gribbene, som mer og mer nærmet seg liket mens kråkene begynte å hoppe omkring fra gren til gren og utstøtte sine hese skrik, og de forsultne hundene snek seg langsomt rundt liket i en sirkel.

Så snart kulene hadde valgt en plass hvor de kunne kaste liket, stupte gribbene ned og dannet en halvsirkel rundt kadaveret, mens prester og tilskuere gjorde sirkelen komplett. Bak gribbene stod kråkene, og i tredje rekke hundene som gjødde og viste tenner og tydeligvis var mindre fornøyd med sin plassering. Mens en av mennene kvasset sin store kniv, ble gribbene svært utålmodige og uforskammet påtrengende og begynte å slåss innbyrdes om hvem som skulle være først, et par ganger hoppet de tett inn på meg, slik at jeg måtte bruke stokken min for å jage dem bort. «Skarpretteren» eller slakteren – eller hva vi nå vil kalle ham – begynte ganske rolig sitt arbeid med å skjære opp maven på den døde.

Ved synet av blod og innvoller begynte gribbene å slå med vingene og utstøtte sine velkjente skrik mens de hoppet rundt liket. To menn måtte jage dem bort, slik at slakteren i ro kunne få utført sitt arbeid – nemlig å skjære kjøttet fra benene og armene, og så åpne brystet.

Nå trådte en prest fram og sang noen få linjer, mens han holdt en vifte

og en pipe i sin venstre hånd, og i sin høyre et stykke bambus som han berørte liket med. Det var som om gribbene forstod liktalen, for ikke før hadde han sagt de siste ordene før de som rasende og med øredøvende skrik styrtet fram, og hver og en forsøkte å få sin del av det oppdelte legemet.

Jeg så at to av fuglene straks hakket ut øynene, som hadde vært åpne hele tiden, og som hadde gitt liket et enda mer gyselig utseende. Enten fuglene gjør dette av frykt, eller de anser øynene for en lekkerbissen, vet jeg ikke – men de hakker bestandig ut øynene først... Dette avskyelige måltid varte kun i ti minutter, hvorefter gribbene trakk seg litt tilbake og menneskeslakteren kom fram for annen gang og skar opp ryggen. Presten forrettet de samme tjenester som før, og derpå var det annet måltid ferdig for fuglene.

Noen av gribbene var mette, så kråkene og hundene fikk til omtrent likelig fordeling det som var til overs. Atte minutter senere var kun hodet og benene tilbake. Disse restene ble samlet sammen og brent.

Høyt hedret «ordensmann»

Enkelte vil muligens mene at ovenstående skildring er vel makaber til å komme på trykk. Det får da være måte på diktning!

Men Carl Alfred Bock av årgang 1849 – «født i København men vaksinert i Kristiansand» – var ingen dikter, selv ikke da han nedskrev de gjengitte linjene. Hverken kjøpmannshjem-

Det var temmelig vanskelig å ta seg fram for Bock. Dette er strykene på Meping-elven i Laos, hvor det foruten fullt av blindskjær også var en hel del døde bofler, som drev nedover elven.

På veien til Lakhon i Laos fra Siams grenser.

met i Kristiansand, latinskolen samme sted, eller herrnhuter-kollegiet i Kristiansfeld maktet å skape en ny Ibsen av den guttungen som kom til verden i København hin 17. september, mens foreldrene var på gjennomreise til Höganäs i Sverige, hvor Bock senior hadde en fabrikk.

Ett trekk var likevel felles for de to, Ibsen og Bock: De hadde intet i mot å bli behengt med ordener — og de ble det. Ibsen fordi han diktet så makeløst godt, Bock fordi han uredde gjennomtrålet for europeerne omtrent ukjent land, land som tilhørte kongen av Siam og hodejegerne på Borneo, og derfra brakte med seg uvurderlig vitenskapelig materiale og kunstskatter. Ibsens dekorasjoner er en annen skål, men la oss like godt nevne Carl Bocks: Ridder av den brasilianske Rose-ordenen, ridder av den russiske St. Anna-ordenen, kommandør av den keiserlige østerrikske Frantz Joseph-ordenen. Kong Oscar II overrakte ham personlig St. Olavsordenens ridderkors, og det geografiske selskap i Lisboa beæret ham med sin store gullmedalje. At han skulle bli utnevnt til korresponderende medlem av en lang rekke geografiske og antropologiske selskap over den ganske jord, var muligens ikke mer enn guttungen hadde kalkulert med, dengang han møysommelig pugget latin i en norsk småby kalt Kristiansand.

19 år gammel kom Bock til England. Et år senere gikk han inn i tjeneste ved det norsk-svenske konsulatet i

Grimsby, hvor han vel i løpet av sine seks år lærte endel diplomatiske knep som kom ham til nytte selv i Borneos ubarmhjertige urskog. I alle fall lærte han seg å omgås såvel fyrster som fyrsters folk på ganske lytefri måte. Slik var det naturlig at han — etter vel utførte oppdagelses- og forskerbragder — ble utnevnt først til konsul og generalkonsul i Shanghai, senere også til konsul i Antwerpen og generalkonsul i Lisboa, før han omsider havnet i Brussel, hvor han var borger inntil sin død i 1932.

Ekspedisjon til Sunda-øyene

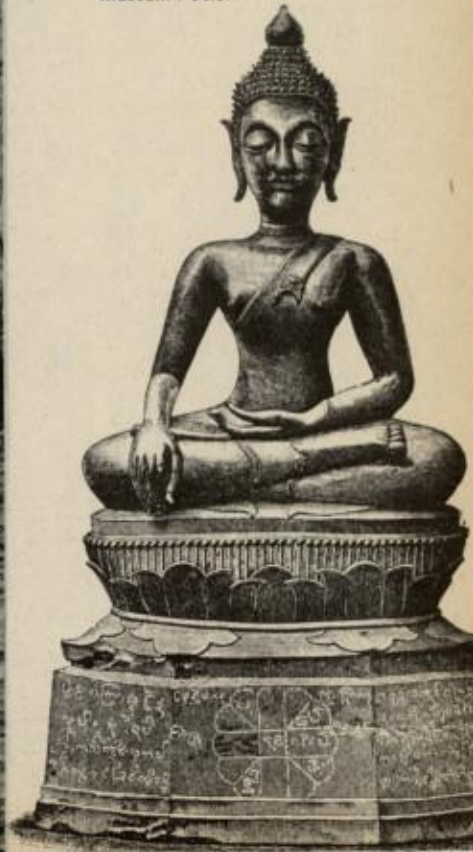
Fiskerbyen Grimsby var intet blivende sted for unge Bock, hvis navn ble uttalt *book*. Han ville til et sted hvor bøker og kunnskap var å finne, han ville til naturvitenskapelige studier i London, han ville innånde luften i de vitenskapelige kretsene der. Hans rastløse energi tiltrakk seg snart oppmerksomhet, ikke minst innen aristokratiet. I markien av Tweeddale fikk han en venn og velgjører, som i 1878 lot utruste for ham en ekspedisjon til de store Sunda-øyene — til Borneo og Sumatra — for bl.a. å samle materiale fra et fugle- og dyreliv hinsides den vanlige europeers forestillingsverden.

Reisen startet våren 1878. Fra Southampton først pr. skip til Batavia — nå Djakarta — dit han kom den 5. juni og ble ønsket velkommen av et mindre jordskjelv. To måneder senere delte han om bord i dampen «Atjeh» dekk og dørk med 700 hollandske soldater underveis til krigsskueplassen på Sumatra. Om bord var også en mindre vakker bukett straffanger — malaiar, kinesere og enkelte europeere — som

Fort. side 54

En Buddha fra Muhang Fang, som Bock har gitt til Etnografisk Museum i Oslo.

Snufsete?

Les bruksanvisningen! Den forteller hvorledes Mentholatum kan lindre og hjelpe ved bl. a.:

- FORKJØLELSESHODEPINE OG SNUE
- TETT NESE
- SPRUKNE LEPPER
- SÅRE HENDER
- SÅR HUD ETTER BARBERING
- RIFTER I HUDEN
- SMÅSÅR OG SKRAMMER
- HETEBLEMMER OG IRRITERT HUD
- FROSTBLEMMER
- INSEKSTIKK
- MUSKELØMHET
- HÆMORRHOIDER OG ENDETARMSIRRITASJONER

Fåes på apotek uten resept. Tube kr. 3,20 - Eske kr. 1,55.

MENTHOLATUM

The Mentholatum Company Ltd. England - Canada - U.S.A.

Enerepresentant for Norge Peter Möller A/S - Oslo

Farlig ferd til...

Forts. fra side 23

var blitt samlet sammen fra forskjellige vrakstrenger rundt Det indiske hav, og som hollenderne hadde dømt til nyttig arbeid på veianlegg, havneanlegg, skogrydding og liknende.

Banditter, slanger og aper

Gutten fra Kristiansand ankommer helskinnet til Pandang, den viktigste byen på Sumatras vestkyst. Han er langt hjemmefra, og liker seg ikke riktig. Hollenderne har en anselig garnison i byen - en ganske anselig samling banditter fra verdens sumper, mest belgiere, franskmenn og tyskere på flukt, lokket til likmarkene av løfter om høy lønn og sjanse til å drepe straffritt. Stedet er dessuten oversvømmet av invalider og fattigdom. Men klimaet er utmerket, synes Carl - kaptein Schultze har jo oppholdt seg på Sumatra helt siden 1825 og er fremdeles frisk som en fisk og livlig som en ungdom - det må da være bevis nok!

Det er en fremmed verden Carl Alfred er kommet til. Dette er slangenes og apenes land, her blomstrer overtroen, her handler man med kvinner som med hvilken som helst annen forbruksartikkel: «Når en fattig mann vil gifte seg, låner han penger - 50 til 100 gulden - for å kjøpe sin kone og blir derved sin kreditors gjeldslave. Tidligere var piker en større utførselsartikkel fra Niasøyene. Endog mangen ugift europeer skaffer seg en godt utseende Nias-pike som husholderske.»

Han har lært seg diplomatisk språkbruk, Carl Alfred.

Fra Pandang foretar han ekspedisjoner til det indre - det er der han kan finne det han er kommet for å finne: Fremmede fugler, rare snegler, praktfulle sommerfugler, underlige dyr. Og mennesker, det underligste av alle dyr. På Borneo jakter han senere iberdig på et menneskevesen som ifølge tallrike historier fremdeles er forsynt med hale.

Sagofjellet - eldorado for naturforskere

En av Bocks første ferder går til Sagofjellet, som skal være det rene eldorado for en naturforsker. Direkte uinteressant blir turen ikke, kan vi forstå av hans senere, temmelig tørre beskrivelser:

«Vi overnattet i Kotta Baru, hvor jeg måtte la min hest som var blitt halt bli igjen, og hvorfra de tyve miles som gjenstod til Supajang måtte tilbakeleg-

ges til fots. Larasen eller høvdingen i vårt nattkvarter fortalte at egnen var beryktet for både tigre og røvere, det var ikke sjelden å treffe menneske-eterer blant tigrerne. Men han visste ikke om det var bedre å falle som offer for et menneske enn for et dyr. Han forsynte meg med en fører og et nytt sett kulier.»

Hverken røvere eller tigre får tatt livet av ham. Men jungelen er full av overraskelser. En dag Carl Alfred sniker seg gjennom tykningen bevæpnet med sin sommerfugl-håv, kommer han brått til en lysning hvor en krets innfødte er intenst opptatt av - hane-kamp. En annen dag finner han en blomst som vokser en god fot på to dager, og som når sin fulle høyde i løpet av tolv. Løken er såvidt velvoksen at det må fem mann til for å bringe den fra skogen hjem til Carl Alfreds hytte!

På tre uker får han samlet i alt 352 fugler og 49 pattedyr. Men arbeidet er farefylt. Brennende sol, overdådige regnskyl, giftige slanger, snikende rovdyr, bunnløse sumper, insekter i tallose eksemplarer og utgaver - hvor mange plager kan mon være samlet på et sted? Sagofjellet er det rene helvete. Den ene etter den andre av hans hjelpere får anfall av malaria. Om dagen viser termometeret 45 grader i skyggen, om natten er luften kald og uhyggelig rå. Selv blir han også syk, og må sende ilbud etter assistanse. Tydelig nok at han trenger den - pulsen er nede i 38!

Heldigvis kommer assistansen før tigrerne. Gjennom nattens gravmørke jungel og plaskende regnvær blir han og hans ledsagere båret på bambusstenger tilbake til andydingen av sivilisasjon, av mørkhudete, nesten nakne kulier hvis blafrende fakler kaster rød-mende lysskinn på det feberbleke ansiktet til mannen fra Norge.

Bock oppholder seg ytterligere et halvt år på Sumatra, og skaffer seg i løpet av denne tiden betydelige samlinger av såvel levende som døde dyr. Med England som adresse går samlingen i to sendinger. Den ene kommer fram, den andre går til bunns sammen med frakteskipet i Rødehavet. Unekte- lig bittert for Carl Alfred.

I hodejegernes rike

Bittert er det også å få underretning om at markien av Tweeddale døde mens han selv mer eller mindre i feberørke raset om i Sumatras jungel. Den opprinnelige planen gikk ut på at Bock etter Sumatra-ekspedisjonen skulle undersøke Timur-laut-arkipelet. Nå er markien død og det finansielle

MOROSAKER TRYLLETRICKS
 GRATIS sender vi Dem enNokkel til alle morosaker og vårt innholdrike TRYLLE-hefte. Over 1000 morosaker, trylleri, bok taleri, hyponose etc. Mange nyheter.
 Send navn og adr. (+ 1.-kr. i portøl) til **EGELO** Torstenskjøtztg. 12 - Boks 1532, Oslo 1.

Dus med dypet

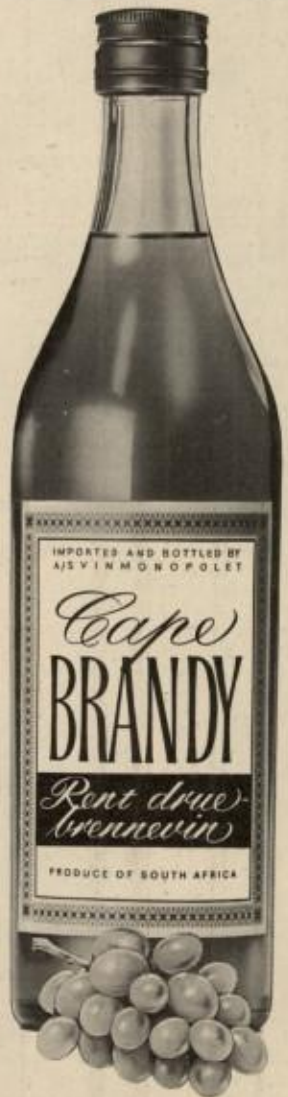
Lær sportsdykking - en moderne og frisk hobby. Fritidskurs hver 14. dag.

I juni, juli og august også heldags ukekurs. Internat for tilreisende elever. 50 timers pensum. Ring eller skriv etter kursplan for 1 år fremover. Skolen holder utstyr.

OSLO FROSKEMANNSSKOLE
 Kontor: Tollbugt. 4
 Tlf. 41 19 61

DYKKERUTSTYR - det beste utvalg hos **JAN-THOMAS THOMASSEN A/S**
 Tollbugt. 4 - Tlf. 42 12 69
 Se om illustrert prisliste fra landets største spesialforretning.

- både til longdrink og til kaffen...kr. 51.-

Halsbrann, sur mave, kardialgi -
 effektiv hjelp med...

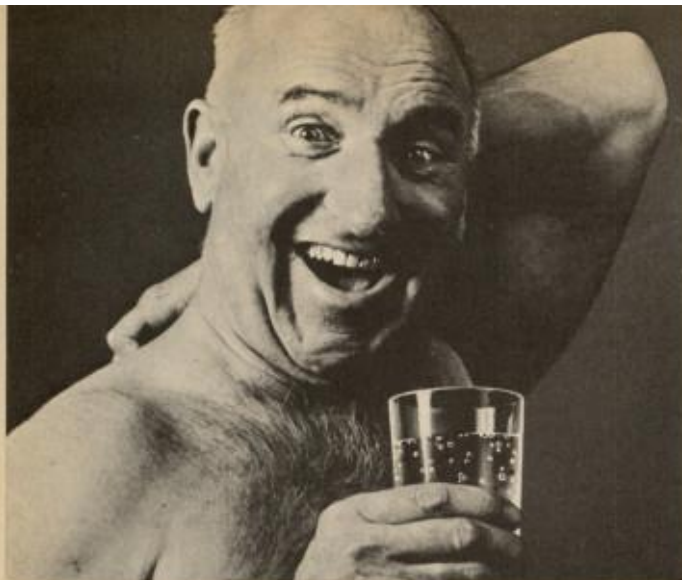
TITRALAC

Syrenoytrahiserende tabletter med melkelignende virkning. På apotek uten resept.

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI - OSLO

Samarin Fruksalt. For fin form.

Lev livet. Bare husk din Samarin hver dag. Når du har spist for meget, drikket for meget, røkt for meget, sovet for lite — da gjør Samarin godt. Samarin tåles av alle. Fås i tidsmessige porsjonspakninger som kan tas med overalt, og i økonomiflasker.

Ha det godt!

Produkt fra Cederroth

POTTE-TETT

NATIONAL Hi-Top
TRANSISTORBATTERIER

* Les FRI rapport nr. 6/88 og 9/89

KJELL BJELLAND

Enkeltporier:
Kjell Bjelland, Skjerpst. 27,
Tlf. 41 83 29 - 42 75 72 - Oslo 1

- POTTE-TETT
- TIL ALL SLAGS BRUK
- TALER 3 ÅRS LAGRING

Forts. fra foregående side

som ønsker å forske så langt nordover i hans land som mulig, for slik å studere folkeslagene og samle zoologisk materiale. Floaddamper, kanoer, ledsagere og elefanter blir stilt til Carl Alfreds rådighet. Værsgodt, forsk!

Ikke alle majestetens undersåtter er like velvillig innstilt til den fremmede som majestetens selv. Bare én gang tidligere, 44 år tidligere, har en europeer helskinnet kommet seg gjennom storparten av det område Bock akter å besøke. Vil han komme tilbake?

Det ser stygt ut, enkelte ganger. Overtro, ondskap og forgiftede piler truer stadig med å ende hans ferd i det fremmede. Han blir fornærmet, arrestert, truet på livet — men han gjennomfører sin reise oppover hele Me-ping-floden og over til Kiang Tsen ved Mekong, et navn vår tids mennesker dessverre kjenner så altfor godt. Han samler fugler og insekter og Buddhafigurer — en del av de sistnevnte finnes nå i Etnografisk Museum, Oslo — og han studerer folk og folkeliv. I sin bok «Templer og elefanter» har han litt av hvert å fortelle, ikke minst om laotisk rettspraksis:

«En mørk aften da den tredje siamesiske embetsmann red gjennom byen Lampoon, ble plutselig elefanten han satt på alvorlig såret. Tilfellet ville at umiddelbart for dette skjedde, befant en bror av fyrsten i Lampoon seg i et spillehus i byen, hvor han kom i krangel med den siamesiske embetsmanns ledsagere, som straks var rede til å legge skylden på den nevnte prins. Prinsen var visstnok kjent for å være en kjeltring, men det skulle dog meget til for at han kunne være verre enn sine brødre. Han ble nå anklaget for Phya Radja Sena og fyrsten i Chengmai, som ble rasende da han hørte at den sårede elefanten var et av hans egne dyr.

Den unge prinsen ble dømt til døden — først fordi han hadde fornærmet Siams representant, dernest fordi han hadde såret fyrstens elefant, for det tredje fordi han var et dårlig menneske, og for det fjerde fordi man trengte en syndebukk.

Fyrsten av Lampoon undersøkte selv saken før han kunne tillate at hans bror ble henrettet. Det lyktes ham å påvise brorens uskyld i forbrytelsen. Men fyrsten av Chengmai var ubevegelig, og den unge prinsen ble dømt til å dø. Broren aksepterte dette, under forutsetning av at han ikke skulle bli vanæret ved å få den dømtes lik brakt tilbake til Lampoon, men at det skulle begraves på henrettelses-plassen, like ved templet Tawangtang, utenfor byens murer.»

Carl Alfred Bock kom tilbake til London fra sine orientalske eventyr høsten 1882 — og utgav tre år senere en samling «Orientaliske eventyr». Siden tjenstgjorde han som konsul og generalkonsul på de tidligere nevnte steder, inntil han tok avskjed i 1903.

Han var ingen Marco Polo, Columbus eller Roald Amundsen. Han føyde intet nytt kontinent til verdenskartet. Men hvem sier at oppdagelsen av en ukjent blomst eller umenneskelighet er en mindre gjerning enn oppdagelsen av et kontinent? ■

Kamikaze!

Forts. fra side 44

Kapteinløytnant William Outerbridge, som var skipssjef på Ward, reagerte øyeblikkelig og ga ordre om at

Ward skulle lete etter ubåten. En hel time patruljerte jageren langs den angitte posisjon og kurs, men uten resultat. Ved fem-tiden ble det gitt signal om at ubåtnettet, som sperret innseilingen, var hevet. Det var tid for vaktavløsning for minesveiperen Crosshill, som passerte innløpet ti minutter senere. Det tok ganske lang tid å åpne nettet, så det ble ikke lukket igjen for også den andre minesveiperen var ferdig med vekten litt senere.

Det var ikke slått noen alminnelig alarm, og man trodde den påståtte ubåtobservasjon måtte ha vært et bedrag. Altså var det ingen fare på ferde, og ubåtnettet ble heller ikke lukket øyeblikkelig. Condor gikk inn klokken 05.52, og man lot nettet stå åpent, da det andre fartøyet var ventet 06.15.

Pearl Harbor angripes

Jageren Ward gjorde nok en rutinerende for å speide etter den påståtte ubåten, men fant ingenting. Litt etter klokken seks gikk slepebåten *Keosanqua* ut for å møte verkstedsskipet *Antares*, som hadde en målbåt på slep. En halv time senere var *Antares* i sikte, og en av vaktene på Ward så en underlig, svart gjenstand like bak *Antares*, mellom den og målbåten. Vekten gransket den nærmere og kom til at det var kommandotårnet på en dvergubåt som prøvde å holde seg i kjølvannet til *Antares* for å kunne trenge inn i havnen.

Kapteinløytnant Outerbridge lot Ward stå like ned mot ubåten for full maskin. Klokken 06.45 åpnet jageren kanonild mot dvergubåten og det ble kastet ut dypvannsbomber. Men først fem minutter senere sendte Outerbridge ut alarmsignal. Telegrammet ble sendt i kode og fulgte den vanlige labyrinten gjennom tjenestevei, og det nådde først admiral Claude D. Bloch klokken 07.12! Han ga ordre til at jagerer skulle gå ut og hjelpe Ward. Følgen av denne ordren var at ubåtnettet ikke ble strukket i det hele tatt!

Amerikanerne tok det hele med en utrolig ro og mangel på bekymring, og trolig kom minst to japanske dvergubåter inn i Pearl Harbors indre havn den morgenen. Klokken 07.55 fulgte så det japanske flyangrepet som lyn fra klar himmel, og nå var all oppmerksomhet konsentrert om flyene.

Jageren *Helm* hadde gått ut fra havnen da den i åttetiden oppdaget kommandotårnet på en av de dvergubåtene. Det ble avfyrt flere skudd, men den lille ubåten manøvrerte behendig unna og kom seg ut av innseilingen. Den andre dvergubåten befant seg i det indre av havnen da tre amerikanske fartøyer samtidig fikk øye på den og åpnet ild. Jageren *Monahan* styrte rett mot den, og ubåten kantroet ved sammenstøtet. Dypvannsbomber ble kastet ut og det vesle skroget ble sprengt i stumper og stykker mens sjøen sydet og kokte. Japanerne hadde fyrt av torpedoen sine kort tid i forveien, men de bommet og eksploderte mot strandbredden.

Flere timer senere gikk den første ubåten på grunn og fikk vansker med motorene da batteriene sviktet. Kadett Sakamaki besvimte, men den andre av mannskapet døde av den giftige gassen fra de ødelagte batteriene. Utpå kvelden ble ubåten funnet og Sakamaki tatt til fange. Han var den eneste av de ti mannskapene på dvergubåtene som overlevde angrepet. Alle de fire andre ble senket — to av dem har man aldri funnet rester av.

JUNIOR avrettere for yrks- og hobbysekkere. 7 1/2" høvelbredde pris kr. 550,00, 6 1/4" høvelbredde pris kr. 450,00, 4 1/4" høvelbredde pris kr. 350,00. Alle med apparat for tykkelseshavling. Skriv etter brosjyre.

T. BJØRNSTAD

Postboks 3235, Sagene, Oslo 4.

IMPORTER SELV

TIL EGET BRUK - ELLER FOR VIDERESALG

IMPORT-KATALOGEN

1972 (14. Årgang), ny større utgave (82 sider, farget), hjelper Dem med alt dette. Adresser til over 1 000 firmaer fra mer enn 30 land representerer 100 000 vis av artikler. Blider av og priser på en rekke nyheter for 1972. Mange kvalitetsvarer kan kjøpes for brekkdelen av hva de ellers koster. Varene kan kjøpes enkeltvis eller i partier og kommer med posten. Forslag til brevbestillinger på 5 forskjellige språk følger med, samt importveiledning så De uten vanskeligheter kan skrive dit i verden De måtte velge. Importkatalogen 1972 koster kr. 35,- inkl. moms. Bestilles fra HE-AG, Boks 5001, Oslo 3

Selvbiografisk roman om Leningrads beleiring

Eino Hanski DEN LANGE VINTEREN

En rystende og heroisk skildring av menneskelige lidelser, slik Hanski opplevde dem som gutt.

Ib. 32,00

ERNST G. MORTENSEN

grunnlag for ekspedisjonen borte. Hva skal Carl Alfred finne på, hva skal han gjøre?

Han henvender seg til den hollandsk-indiske regjering - kan den tenke seg å måke gulden i reisekassen?

Den kan - men bare om hr. Bock vil organisere en ekspedisjon til den merkantilt viktige øy Borneos indre, til dajakernes, til hodejegernes land. Jo visst er det så at de tre tidligere ekspedisjonene totalt forduftet inne i grønsværet, de har ikke vært til å oppspore, hverken med eller uten hoder. Men det kan jo være moro med en tripp likevel?

Carl Alfred fra Kristiansand er enig. Den 6. juli 1879 lander han ved floden Mahakkams utløp på sørøst-siden av øya. I Tangarung som var residensby i det daværende Kutei, et hollandsk protektorat, oppsøker han sultanen. Mohamed Soleman Chalifat ul Muminin, som velvillig lover ham all mulig hjelp og støtte. Så drar Carl Alfred oppover floden Mahakkam for å hilse på ekte hodejegere.

Tilgi oss Carl Alfred, at vi ikke kan følge deg på turen fra time til time, fra dag til dag, fra fare til redning, fra glede til sorg! Hvor gjerne skulle vi ikke ha slitt oss i motstrøm oppover Mahakkam sammen med deg, snublet gjennom jungelnatten sammen med deg, drevet nedover Borita på små flåter sammen med deg! Men vi kan ikke. Vi får nøye oss med å avlegge deg et par visitter, for å lytte til din beretning fra det farlige indre:

«Prestinnen tillot meg å tegne hennes portrett. Det mest fremtredende trekk var de lange ørehullene med sine tunge tinnringer. Dernest var den fullstendige mangelen av øyenbryn påfallende. Dette var tilfelle med de fleste i stammen, de rykker hårene ut og anser mangelen for en skjønnhet. Den omhyggelige tatovering på lårene var også sterkt fremtredende.

I løpet av samtalen fortalte prestinnen, idet hun holdt hendene i været, at håndflatene anses som det mest vel-smakende. Deretter pekte hun på knærne og så på pannen, idet hun brukte det malaiske ord bai, bai (godt, godt) for å få meg til å forstå at hjernen og kjøttet rundt knærne anses for delikatesser av menneskekjøtt i hennes stamme.»

Landsmann i det fremmede - vi bryr oss ikke så meget om å lytte til fortellinger om hodejegernes makabre skikker! Slike ting er vi ikke ukjente med. Men hva var dette Jallan Batu du snakket om i din bok «Hoved-jægerne paa Borneo»?

Steinørkenen Jallan Batu

«Sultanen hadde fortalt meg en hel del om dette Jallan Batu og dens mange huler og underjordiske gjennomganger, dens over hundre fot høye steiner som lå side om side - med akkurat så pass stort rom mellom dem at et menneske kunne kripe igjennom. Mange historier verserte om dette stein-villniset i skogen. Det var onde ånders oppholdssted, og de hadde forhekset stedet og omskapt trær til stein. Man antok også at her, omgitt av den tette urskogen, holdt åndene sine ville møter og tilberedte de midler som de skulle bruke for å skade menneskene.

Denne flere kvadrat miles store steinmarken kan nesten liknes med en blomsterhage som er blitt hjemsoekt av et hagelvær. Men her er haglene steinstykker som veier opptil flere hundre tonn, og blomstene er skogens mektige trær med halvannet hundre fots høyde over jorden.

Hist ligger alt i villette forvirring lik ruine av en mektig borg. Her står de i rad og rekke som tilhugne stolper og oppreist etter lodd og vinkel - enkelte av dem svære som hus og femti, seksti, hundre fot høye. De kan likne en stabel forsteinete kokosnøtter eller en masse førte punds kuler, eller de hever seg nakne og spøkelsesaktige lik steinene i Stonehenge, og dekket med bregner eller pralende blomster ligger de slik utstrødd mil etter mil. - - Dersom en slagmark eller en lekeplass for titaner med dem selv og alt deres tilbehør plutselig var blitt forvandlet til stein, ville den ikke ha sett mer fantastisk ut enn dette størkneide villnis.»

Til tross for hodejegere og onde ånder og slanger og tigre og forgiftet frukt og malaria og lumse fossefall ankommer Carl Alfred omsider ad den flod Barito til Bandjermasin og måtelig sivilisasjon på Borneos sydsida. Skogturen har tatt fem måneder. Nå kunne det smake med en snartur opp gjennom Siam og Laos!

Hos kongen av Siam

Våren 1881 er Bock - utstyrt med anbefalingsbrev fra det britiske utenriksministerium - i audiens hos Hans Majestet Chulalongkorn, konge av Siam og Laos - «en meget smukk mann, omtrent tretti år, smekker og rank av figur, med en meget lys hudfarge for en siameser å være, og delige, mørke, strålende øyne.»

Majesteten er svært velvillig innstilt overfor denne naturforskeren fra det fjerne, kalde Norge, denne mannen

Fort. neste side

MERKESKJOLDET

Laget i flyel. 4 farver. Stor type: 40 x 34 cm. Kr. 28,75 + porto. Liten type: 29 x 24 cm. Kr. 24,75 + porto.

Merker og medaljers hedersplass. Ønskeså gaven til merke og medaljesamlere.

Til A/S BJØRNVAR & CO., Ø. Bgt. 12, 1750 HALDEN

Send meg stk. skjold. Stor Liten Sort Rød Blå Grønn

Navn:

Adresse: VM 47-71

BATTERIKABEL

Landets rimeligste startkabel. Unngå startvanskeligheter i hele vinter.

8 fot 250 amph.

KUN KR. 35,-

inkl. moms

Porto i tillegg.

8 dager returrett.

Navn:

Adr.:

Poststed:

MORSTAD TRADING A/S Boks 6991 - Etterstad, Oslo 6.

VM 47-71

NÅ 16000!

YPPERLIG Ny, ajourført utgave til selvstudier!

REGNEBOKEN

1050 s. illustr. Pris kr. 212,-

Utdrag av innholdet: Start av egen virksomhet. Forretningspapirer. Bokføring og kontroll. Moms. Kalkulasjon. Ajourførte skatteregler. Selv-angivelse. Praktisk jus. Kortfattet handelsleikakon. Praktisk regning. Matematikk. Prosjekjonstegning. Bruk av regne-tav.

En førsteklasse regneestev. følger med boken! Bestill boken i dag fra Deres bokhandler eller fra forlaget.

Frå TEKNOLOGISK FORLAG,

Enebakkveien 117, Oslo 6 bestilles: REGNEBOKEN m/regneestev. Betaling:

Kr. 212,- pr. postoppkrav. Fraktfritt.

Kr. 106,- pr. postoppkrav, kr. 106,- pr. 30 dager. Fraktfritt.

Kr. 32,- + porto pr. postoppkrav ved lev. Senere 6 mdl. rater à kr. 30,-. Forbehold med eiendomsretten til boken er betalt.

Navn:

Adresse:

Postnr.: Poststed:

Sett kryss ved det som passer. Sendes i åpen konvolutt for 40 øre. VM 47-71

Hvordan du kan utnytte hva andre vet, og få nytte av det selv.

Gå igjennom et korrespondansekurs hos oss! Et kurs i teknisk tegning kan du klare innen et år. Du behøver bare å ha folkeskole som bakgrunn for å klare det, uten at det tar hele din fritid.

Send inn denne kupongen, så får du vår store brosjyre med alle fakta om vårt kurs i teknisk tegning.

Navn: Postadresse:

Adresse: Telefon:

Vennligst store bokstaver VM 47-71

til Skandinaviska Institutet Fack S-400 77 Göteborg 48 SVERIGE